

Els catòlics i la vida política

En la Pontifícia Universitat de la Santa Creu de Roma ha tingut lloc una taula rodona sobre els catòlics i la vida política. En l'acte van intervenir el cardenal Ratzinger, l'ex-president de la República italiana Francesco Cossiga i diversos intel·lectuals.

06/05/2003

El passat 9 d'abril va tenir lloc a l'Aula Höfner de la Pontifícia Universitat de la Santa Creu una taula rodona sobre “El compromís i

el comportament dels catòlics en la vida política”, a propòsit de la Nota doctrinal del mateix títol publicada el 16 de gener de 2003 per la Congregació per a la Doctrina de la Fe. A la dreta podeu trobar un enllaç a la pàgina del vaticà amb el text d'aquesta Nota.

Per reflexionar sobre el seu contingut es van reunir el cardenal Joseph Ratzinger, Prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, i diversos polítics i intel·lectuals com Francesco Cossiga, Giuseppe De Rita, Ernesto Galli della Loggia, Paolo Del Debbio i Ángel Rodríguez Luño. L'acte va començar amb una salutació del gran canceller de la Universitat, monsenyor Xavier Echevarría, que va al·ludir a la política com un camí possible de santedat, tal i com va demostrar amb el seu exemple Sant Tomàs Mor, patró dels governants i dels polítics.

L' autonomia dels catòlics a la vida política

“El document parla directament als catòlics, però vol fer pensar a tothom”, va dir Ratzinger. Per al cardenal bavarès, “la política pertany a l'esfera de la raó, que és raó natural i raó comuna a tothom. Un Estat laic exclou la teocràcia i la idea d'una política dictada per la fe: la fe pot il·luminar la política, però no es pot transferir el camp polític de la raó a la fe. La política és guiada per la raó i per les virtuts naturals de la prudència, la templança, la justícia i la fortalesa”.

Per al cardenal, l'afany actiu dels catòlics en política requereix evitar dos perills: la teologització de la política i la ideologització de la raó. Aquesta distinció de les dues esferes és essencial, pertany des de sempre a la tradició del cristianisme, i es troba ja en les paraules de Crist quan va

indicar que cal donar a Déu allò que és de Déu, i al Cèsar allò que és del Cèsar.

Ratzinger va dir que la justa profanitat o laïcitat de la política exclou la idea d'una teocràcia, d'una política determinada pel dictat de la fe, i també “un positivisme i un empirisme que mutila la raó” i “cega els valors morals”. “La mutilació de la raó destrueix la política, reduint-la a una acció purament tècnica”, va assenyalar el Prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe. La política forma part de l'esfera de la raó comuna, que permet “conèixer els grans valors que determinen les nostres eleccions prudencials”. Si en canvi dominen només els criteris empírics i materialistes, la política es converteix en un simple instrument condicionat pel més fort que exclou la moral.

La fe, per la seva banda, pot ser una raó malalta, va continuar Ratzinger, ja que “hi ha una certa connexió entre fe i raó”. La fe “pot il·luminar la raó, però no la substitueix; no la aliena, sinó que l’ajuda a ser ella mateixa”.

“Paral·lelament –va dir Ratzinger- els polítics creients poden il·luminar el debat polític amb la seva actitud, testimoniant la fe com a presència real, participant amb la raó en la gestió política”. El cardenal va concloure la seva intervenció recordant que “els imperatius morals que té el polític catòlic són valors que ha de defensar sempre, també quan la majoria sigui contrària a ells”.

Coherència i llibertat

L'ex-president de la República italiana i senador vitalici, Francesco Cossiga, va afirmar que “aquest document aclareix algunes proposicions que haurien de ser molt

expresses, no solament per a un catòlic o un cristià, sinó també per a un demòcrata”. Entre aquestes proposicions, Cossiga va esmentar la impossibilitat de sostenir que “la política s’hagi de situar fora de l’ètica”, com si fos només un compromís tècnic.

El senador Cossiga va parlar de la fe i de la raó com dos tipus de coneixement que no són dues veritats sinó dues aproximacions per conèixer els regles morals, i va afegir: “Degut a que la política es dirigeix a tots els homes, és bo que els catòlics tinguin en compte els diversos tipus de llibertat que la política vol assegurar”. Per ell, la laïcitat de la política està, per tant, en el respecte de les altres llibertats i no pas en fer laica la pròpia fe.

També Ángel Rodríguez Luño, ordinari de Teologia moral en la Pontifícia Universitat de la Santa

Creu, va afirmar que la fe cristiana no s'identifica amb cap síntesi política concreta. Al mateix temps, però, té conseqüències per l'activitat política, i per això, de fet, “la fe conforma, confirma, afegeix o modifica les diverses cultures polítiques de tots els qui l'assumeixen”.

D'altra banda, “la història demostra que la fe de vegades ha estat també innovadora i creativa en l'àmbit social i polític”. La connexió entre l'esfera política i l'esfera religiosa “no pot fundar confusió alguna entre la societat política i la comunitat religiosa”. Per al professor Rodríguez Luño, “el lloc privilegiat en el qual la connexió entre les veritats religioses i la activitat política deixa sentir tot el seu pes és la consciència de tots els que són, al mateix temps i inseparablement, ciutadans de l'estat i fidels de l'Església”.

El que es demana als ciutadans catòlics “és que la seva acció social i política sigui coherent amb els valors que encarnen el contingut essencial de la consciència cristiana”. Aquests no són valors pròpiament confessionals –ha explicat Rodríguez Luño- sinó valors ètics i polítics propis de tota societat humana ben ordenada, com el respecte i la promoció de la vida, de la llibertat, de la justícia, de la dimensió religiosa de l’existència humana, de la solidaritat, de la pau i, en general, el primat del bé comú sobre els interessos i les instrumentalitzacions particulars”.

Els dos conceptes bàsics de la Nota, va referir el professor, són “coherència i llibertat”. El paper principal de l’Església, segons ell, seria el de formar les consciències més que el de crear una cultura, de manera que siguin les persones ben formades les que siguin capaces

d'expressar una cultura en un context de legítima pluralitat.

Hi ha necessitat de grans valors més que de lleis precises

El professor Giuseppe De Rita, Secretari general de la Fundació CENSIS (Centro Studi Investimenti Sociali), ha subratllat la contraposició que ofereix la Nota entre una condemna justa del relativisme cultural i el pluralisme ètic, d'una banda, i l'afirmació positiva de la centralitat de la persona de l'altra, perquè la participació democràtica es fa possible només en la mesura que es troba en la base d'una recta concepció de la persona". En aquest sentit, assenyalà, "tota democràcia seria fràgil si no posés com a fonament la centralitat de la persona".

Als grans valors s'ha referit també Ernesto Galli della Loggia, editorialista del "Corriere della Sera"

i professor ordinari en la Universitat de Perugia d'Història dels partits i dels moviments polítics. Galli della Loggia va afirmar que la Nota vaticana “posa en evidència un dels problemes centrals de la condició de la societat liberal actual”, és a dir, “la falta de grans valors compartits”. Per fer funcionar una societat –va explicar- no n’hi ha prou amb les lleis formals o els diferents aparats administratius, econòmics i polítics, sinó que es necessiten uns valors compartits.

L'encontre acadèmic va finalitzar amb unes paraules del professor Paolo Del Debbio, professor d'Ètica social i de la comunicació i autor d'un recent llibre sobre la globalització. Segons Del Debbio, el catòlic actiu en política hauria d'evitar el debat incert sobre els valors, sobre què fer en general. Més aviat hauria de dedicar-se a “indicar alguns camins molt precisos sobre

com es fan les coses amb aquests mateixos valors”.

28 d'abril de 2003

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-ad/article/els-catolics-i-
la-vida-politica/](https://opusdei.org/ca-ad/article/els-catolics-i-la-vida-politica/) (21/04/2025)